

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ПРАВОНАВСТВО

ПРОГРАМА

**навчальної дисципліни за вибором
підготовки бакалавра
галузі знань 0801 Геодезія та землеустрій
напрямку підготовки 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій»**

(шифр дисципліни за ОПП _____)

Стандарт чинний з дати затвердження

РОЗРОБЛЕНО: Харківський національний університет міського господарства імені
О.М. Бекетова,

КАФЕДРА: Правового забезпечення господарської діяльності

РОЗРОБНИК: доцент Міхно О.І. Міхно

ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ Килимник (Килимник І.І.)
“ 27 ” серпня 2014 р., протокол № 13.

Схвалено **випусковою** кафедрою Геоінформаційних систем, оцінки землі та
нерухомого майна

Протокол від “ 29 ” серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри Мамонов (Мамонов К.А.)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена
Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ Великаєва “ 02 ” 02 2015 р.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Науково-методичною радою
містобудівельного факультету

Голова Науково-методичної ради Рищенко (Рищенко Т.Д.) 29 . 08 . 2014 р.,
протокол № 1

Цей стандарт не може бути тиражований або відтворений будь яким способом
без письмової згоди ХНУМГ ім. О.М. Бекетова

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова , 2014 рік
© Міхно О. І. , 2014 рік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Правознавство” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра з галузі знань 0801 «Геодезія та землеустрій» напряму підготовки 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій», навчальним планом передбачені фахові спрямування «Геоінформаційні системи і технології, «Оцінка землі і нерухомого майна».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є правове регулювання земельних правовідносин в Україні.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Економічна теорія	Інтелектуальна власність
Історія України	Господарське і трудове право
	Ліцензування і патентування діяльності

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів (ЗМ):

ЗМ 1. Теорія держави і права.

ЗМ 2. Основи публічного права України.

ЗМ 3. Основи приватного права України.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Правознавство” є надання широких теоретичних і практичних правових знань студентам, засвоєння найважливіших положень провідних галузей права України, формування у студентів правової свідомості та правової культури.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Правознавство” є формування у студентів чіткого уявлення про структуру національної системи права, засвоєння основних понять теорії держави і права, з'ясування особливостей предмета і метода правового регулювання провідних галузей права України, ознайомлення з найважливішими правовими джерелами України та засвоєння їх фундаментальних положень, формування вмінь і навичок самостійного пошуку необхідних нормативно-правових актів та правильного їх використання.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- Визначення понять і категорій, що характеризують базові елементи механізму правового регулювання;
- Форми, функції держави і структурні елементи її механізму; Перелік профілюючих, спеціальних і комплексних галузей права України, їх ідентифікуючі ознаки;
- Назви, структуру і зміст основних положень найважливіших законодавчих актів України;
- Види юридичної; відповідальності, їх юридичну природу та відмінності;
- Складові системи судових і правоохоронних органів, їх призначення;
- Основний зміст стадій цивільного, господарського і кримінального процесу.

вміти :

- Знаходити в системі законодавства необхідний для вирішення конкретної юридичної ситуації нормативно-правовий акт;
- Тлумачити зміст норми права, використовуючи базові поняття правознавства; Аналізувати поведінку суб'єкта права під кутом зору наявності її елементів складу правопорушення.

мати компетентності:

- укладення господарсько-правового договору;
- укладення трудового договору;
- захист прав у суді.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 72 години / 2 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія держави і права.

Тема 1.1.: Основи теорії держави.

Основні теорії походження держави і права. Поняття й ознаки держави. Поняття функцій держави. Внутрішні і зовнішні функції держави. Класифікація держав за їхньою ознакою (форми правління, державного устрою, політичні режими). Державний механізм. Державний апарат. Правова держава: поняття та її ознаки, шляхи формування правової держави в Україні.

Тема 1.2: Загальне поняття права.

Основні значення терміна «право». Право у загальносоціальному розумінні. Право як об'єктивна категорія, його поняття та співвідношення з іншими основними видами соціальних норм. Основні ознаки, властивості, характерні риси права. Зв'язок права і держави. Поняття та основні ознаки, що характеризують норми права. Структура правової норми: гіпотеза, диспозиція, санкція. Співвідношення структури норм права та структурних частин нормативного акта. Класифікація норм права та їхніх елементів.

Тема 1.3: Система права.

Поняття системи права. Поняття галузі права. Предмет, метод та юридичний режим регулювання як класифікаційні підстави галузевої систематизації правових норм. Основні галузі права та загальна характеристика їхнього змісту та джерел: конституційне, цивільне, трудове, адміністративне, фінансове, сімейне, земельне, кримінальне, цивільне процесуальне, арбітражне процесуальне, кримінально-процесуальне, кримінально-виконавче. Система права та система законодавства, комплексні галузі права. Підгалузі права та правові інститути. Правотворення як процес самоорганізації права.

Змістовий модуль 2. Основи публічного права України.

Тема 2.1. Конституційне право України.

Конституційне право – провідна галузь національного права України. Предмет та метод конституційного права України. Конституція України – основний закон суспільства і держави. Система та зміст конституційних прав, свобод та обов'язків

людини та громадянина.

Тема 2.2.: Адміністративне право України.

Адміністративне право як галузь права. Предмет адміністративного права. Метод адміністративного права. Система адміністративного права. Загальна частина адміністративного права. Особлива частина адміністративного права. Адміністративне право та інші галузі права.

Поняття, види та особливості адміністративно-правових норм. Дія адміністративно-правових норм. Структура адміністративно-правових норм. Джерела адміністративного права. Суб'єкти адміністративних правовідносин: поняття, ознаки, види.

Поняття та види адміністративно-правових методів управління. Загальні та спеціальні методи управління. Адміністративний примус та його види. Характерні риси адміністративного примусу. Заходи адміністративного примусу. Заходи адміністративного запобігання (адміністративно-попереджувальні заходи). Заходи припинення правопорушень. Заходи припинення загального призначення. Заходи припинення спеціального призначення. Адміністративні стягнення.

Поняття адміністративної відповідальності. Основні риси адміністративної відповідальності. Законодавчі основи адміністративної відповідальності. Підстави адміністративної відповідальності. Адміністративне правопорушення (проступок) та його ознаки. Склад адміністративного правопорушення. Загальні правила накладення адміністративного стягнення. Адміністративна відповідальність юридичних осіб.

Тема 2.3.: Кримінальне право України.

Поняття, завдання і функції кримінального права. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Дія кримінального закону у просторі, часі, відносно певних осіб. Структура кримінального кодексу України. Загальна характеристика розділів Особливої частини кримінального кодексу України. Злочин: поняття, ознаки, склад, види. Стадії вчинення злочину. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця. Співучасть у злочині, її форми; види співучасників їх відповідальність. Повторність, сукупність та рецидив злочинів. Обставини, що виключають злочинність діяння. Кримінальна відповідальність: поняття і підстави. Обставини, що викликають відповідальність. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності. Покарання: поняття, мета, види. Призначення покарання. Обставини, що обтяжують і пом'якшують покарання. Звільнення від покарання та його відбування. Судимість. Примусове лікування. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Змістовий модуль 3. Основи приватного права України.

Тема 3.1.: Цивільне право України.

Поняття, принципи, функції і система цивільного права України. Предмет цивільного права. Зміст і види майнових та особистих немайнових відносин. Загальна характеристика джерел цивільного законодавства України. Цивільний кодекс України. Система цивільних правовідносин. Поняття суб'єкта цивільних правовідносин та їх цивільної правосуб'єктності. Цивільна

правоздатність і дієздатність фізичної особи. Особисті немайнові права фізичної особи. Ознаки, види, порядок утворення та припинення діяльності юридичної особи. Об'єкти цивільних правовідносин. Зміст цивільно-правових відносин. Поняття правочину та їх види. Умови укладення правочину. Форми правочину та вимоги до їх укладення. Правові наслідки недодержання сторонами при вчиненні правочину вимог закону. Поняття та підстави представництва. Представництво за довіреністю. Поняття, суб'єкти та зміст права власності в Україні. Загальна характеристика форм власності. Право інтелектуальної власності в Україні. Захист авторських прав. Захист прав споживачів. Цивільно-правові засоби захисту прав покупців. Зобов'язальне право. Підстави виникнення та припинення зобов'язань. Цивільно-правові договори: поняття, форми, умови укладання. Класифікація договорів. Не договірні зобов'язання. Спадкове право. Спадщина як об'єкт спадкового права. Суб'єкти спадкового права. Спадкування за законом і за заповітом. Скасування та зміна заповіту. Визнання заповіту недійсним. Порядок відкриття і прийняття спадщини. Захист цивільних прав особи та його способи. Поняття та строки позовної давності. Способи захисту права власності. Речово-правові та зобов'язально-правові позови. Поняття цивільно-правової відповідальності та її види.

Тема 3.2.: Сімейне право України.

Поняття та предмет сімейного права. Джерела сімейного права. Поняття сім'ї. Суб'єкти сімейних правовідносин. Поняття шлюбу. Заручини. Умови укладення і підстави припинення шлюбу. Розірвання шлюбу органами РАЦСу. Судовий розгляд справ про розірвання шлюбу. Визнання шлюбу недійсним. Порядок реєстрації та припинення шлюбу. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя. Право особистої приватної та спільної сумісної власності. Права та обов'язки подружжя зі взаємного утримання. Умови та порядок укладення шлюбного договору. Підстави визнання шлюбного договору недійсним. Майнові та особисті немайнові права та обов'язки матері, батька і дитини. Права та обов'язки батьків і дітей зі взаємного утримання. Влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування. Усиновлення, опіка, піклування, патронат: поняття, зміст відносин, порядок встановлення та скасування. Особисті немайнові права та обов'язки інших членів сім'ї та родичів. Обов'язки по утриманню інших членів сім'ї та родичів. Застосування сімейного законодавства України до іноземців та осіб без громадянства. Застосування законів іноземних держав та міжнародних договорів в Україні.

Тема 3.3.: Господарське право України.

Поняття господарського права. Загальна характеристика господарського законодавства. Господарські правовідносини. Суб'єкти господарювання, їх ознаки та види. Державні підприємства та їхній правовий статус. Підприємницька діяльність: поняття, види, принципи здійснення, організаційно-правові форми. Суб'єкти підприємницької діяльності. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності. Монополізм і конкуренція у підприємницькій діяльності. Поняття та суб'єкти банкрутства. Умови і порядок визнання юридичних осіб банкрутами. Господарські спори. Особливості господарського судочинства.

Оформлення претензій, пропозицій, позовних заяв, відповідей і відзивів на них.

Тема 3.4.: Трудове право та право соціального захисту України.

Поняття і система трудового права України. Предмет правового регулювання трудового права. Суб'єкти й об'єкти трудових правовідносин. Характеристика джерел трудового права. Поняття трудового договору. Колективний і трудовий договори: зміст, форма, сторони їх укладення. Порядок укладення трудового договору. Особливості укладення контракту та його зміст. Підстави і порядок припинення трудового договору. Підстави припинення трудового договору з ініціативи працівника. Підстави припинення трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу. Переведення на іншу роботу: підстави і порядок. Поняття і види робочого часу і часу відпочинку. Особливості праці жінок та молоді. Особливості трудових правовідносин за участю неповнолітніх осіб. Трудова дисципліна. Поняття дисциплінарної відповідальності. Види дисциплінарних стягнень. Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації та її види. Індивідуальні і колективні трудові спори. Порядок розгляду трудових спорів.

Індивідуальне завдання: контрольна робота для студентів заочної форми навчання.

3. Рекомендована література

1. Атамась Г. О. Правознавство: навч. посіб. [для студ. усіх спец. вищ. навч. закл.] / Г.О. Атамась, А.П.Шелепов, А.М.Якутка // Нац.. ун-т «Львів. Політехніка».- Л.:Вид-во нац. ун-ту «Львів. Політехніка», 2004.
2. Основи права України: навч. посіб. [для студ. неюрид. спец. вищ. навч. закл.] / В.Я. Буряк, О.В. Гришук, П.Ф. Гураль та ін.; В.Л. Ортинський (ред.). – 2- ге вид., переробл. і допов. – Л.: Оріяна-Нова, 2005.
3. Єрофеєнко Л.В. Правознавство: навч.-метод. посіб. / Л.В. Єрофеєнко, В.М. Бережний. – Х.: ХНАДУ; 2007.
4. Костенко О.Б. Основи правознавства: посібник [для вступників до вищ. навч. закл.] / О.Б. Костенко. – 2- ге вид., переробл. і допов. – К.: ІнЮре, 2007.
5. Основи правознавства : Навчальний посібник/ За ред. В.В. Комарова. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2005.
6. Административное право Украины: учебник / под общ. Ред.. С.В. Кивалова. – Х.: Одиссей, 2004. – 880 с.
7. Адміністративне право України: Академічний курс: підручник: У 2 т. / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). – К.: Юрид. думка, 2004.
8. Адміністративне право України: підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, О.В. Дяченко та ін.; за ред. Ю.П. Битяка. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 544 с.
9. Ващенко С.В. Основи адміністративного права (загальні поняття, категорії, схеми): навч. посіб. / С.В. Ващенко, М.М. Долгополова. – Запоріжжя: Юрид.ін-т МВС України, 2005. – 106 с.
- 10.Крегул Ю.І. Адміністративне право України: навч. посіб. [практикум] / Ю.І. Крегул. – К.: Київ. нац..торг.-екон. ун-т, 2004. – 191 с.
- 11.Конституція України: зі змінами та доповненнями : [прийнята на п'ятій сесії

Верховної Ради України 28 червня 1996 р.] // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.

12. Кодекс законів про працю// Відомості Верховної Ради України 1971, додаток до №50, ст.375.

13. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 року №3356-ХІІ//ВВР України.-1993.-№36.-Ст.361

14. Про зайнятість населення: Закон України від 01.03.1991 року № 803-ХІІ// ВВР України. -1991. - №14. – Ст.170.

15. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 року №2694-ХІІ//ВВР України.-1992.-№49.-Ст.668.

16. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 року// ВВР України.-1995.-№17.-Ст.121

17. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – Ст. 379.

18. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 року № 504/96-ВР//ВВР України.-1997.-№2.-Ст.4

19. Бойко М.Д. Трудове право України. Курс лекцій: навч. посіб. / М.Д. Бойко. – К.: Олан, 2003. – 335 с.

20. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.

21. Господарський кодекс України// ВВР України 2003, №18, №19-20, № 21-22, ст. 144.

22. Господарський кодекс України: науково-практ. коментар / За ред. О.І Харитонова. – Х.: Одісей, 2007. – 831 с.

23. Вінник О.М. Господарське право: навч. посіб.[для студ. вищ. навч. закл.] / О.М. Вінник. – 2-ге вид., змін. і допов. – К.: Прав.єдність, 2008. – 766 с.

24. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за ред. В.М. Коссака. – К.: Істина, 2007.

Допоміжна

1. Господарський кодекс України: науково-практ. коментар / За ред. О.І Харитонова. – Х.: Одісей, 2007. – 831 с.

2. Статут Міжнародної Організації Праці [Електронний ресурс]/ Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=993_154

3. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 року № 2235-ІІІ//ВВР України.-2001.-№13.-Ст.65

4. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 року №3773-VI//ВВР України.-2012.-№19-20.-Ст.179

5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 року №2453-VI//ВВР України.-№41-42,№43,№44-45.-Ст.529

6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 року №280/97ВР//ВВР України.-1997.-№24.-Ст.170

7. Про Конституційний суд України: Закон України від 16.10.1996 року №422/96-ВР//ВВР України.-1996.-№49.-Ст.272

8. Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 року №1789-ХІІ//ВВР України.-1991.-№53.-Ст.793

9. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 року №2229-ХІІ//ВВР України.-1992.-№27.-Ст.382
10. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 року №776/97-ВР//ВВР України.-1998.-№20.-Ст.99
11. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 року №3425-ХІІ//ВВР України.-1993.-№39.-Ст.383
12. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2013 року №5076-VI//ВВР України.-2013.-№27.-Ст.282
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення//ВВР УРСР.-1984.-№51.-Ст.1122
14. Кодекс адміністративного судочинства України//ВВР України.-2005.-№35-36, №37.-Ст.446
15. Кримінальний процесуальний кодекс України//ВВР України.-2013.-№9-10, №11-12, №13.-Ст.88
16. Кримінальний кодекс України//ВВР України.-2001.-№25-26.-Ст.131
17. Сімейний кодекс України//ВВР України.-2002.-№21-22.-Ст.135
18. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: Закон України від 15.05.2003 року № 755-IV//ВВР України.-2003.-№31-32.-Ст.263
19. Про природні монополії: Закон України від 20.04.2000 року № 1682-III//ВВР України.-2000.-№30.-Ст.238
20. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 року №2343-ХІІ//ВВР України.-1992.- №31.-Ст.441
21. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 року №3356-ХІІ//ВВР України.-1993.-№36.-Ст.361
22. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 року № 504/96-ВР//ВВР України.-1997.-№2.-Ст.4
23. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 року// ВВР України.-1995.-№17.-Ст.121
23. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 року №2694-ХІІ//ВВР України.-1992.-№49.-Ст.668

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: тестові завдання, питання для індивідуальної роботи студентів, контрольна робота.

АНОТАЦІЯ

Програма навчальної дисципліни «Правознавство» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра з галузі знань 0801 «Геодезія та землеустрій» напряму підготовки 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій». Предметом вивчення навчальної дисципліни є відносини, врегульовані нормами права, в державі та суспільстві. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: 1. Теорія держави і права; 2. Основи публічного права України; 3. Основи приватного права України. Метою викладання навчальної дисципліни «Правознавство» є надання широких теоретичних і практичних правових знань студентам, засвоєння найважливіших положень провідних галузей права України.

ABSTRACT (ANNOTATION)

The program is an academic discipline "Law" is composed of the educational and vocational training programs for bachelor's industry knowledge 0801 "Geodesy and organization" of the use of land of direction of preparation 6.080101 "Geodesy, cartography and organization". The object of study of the discipline are relations regulated by the law, in the state and society. The program of the discipline consists of the following content modules: 1 Theory of State and Law; 2 Fundamentals of Public Law of Ukraine; 3 Fundamentals of Private Law of Ukraine. The aim of teaching of the discipline "Law" is to provide a broad theoretical and practical legal knowledge to students, the development of the most important provisions of the leading branches of the law of Ukraine.

АННОТАЦИЯ

Программа учебной дисциплины «Правоведение» составлена согласно образовательно-профессиональной программы подготовки бакалавра по отрасли знаний 0801 «Геодезия и землеустройство» направления подготовки 6.080101 «Геодезия, картография и землеустройство». Предметом изучения учебной дисциплины являются отношения, урегулированные нормами права, в государстве и обществе. Программа учебной дисциплины состоит из следующих содержательных модулей: 1. Теория государства и права; 2. Основы публичного права Украины; 3. Основы частного права Украины. Целью преподавания учебной дисциплины «Правоведение» является предоставление широких теоретических и практических правовых знаний студентам, освоение важнейших положений ведущих отраслей права Украины.